

ทัศนภัยคุกคามไทยต่อสหรัฐอเมริกาและจีน
หลังการรัฐประหาร 2006 และ 2014*

THAILAND'S THREAT PERCEPTION TOWARDS U.S. AND CHINA
AFTER COUP 2006 AND 2014

รชยา เทียมประชา

Rachaya Tiampracha

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Chulalongkorn University

Corresponding Author E-mail: rachayatiam@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนภัยคุกคามของไทยที่มีต่อสหรัฐอเมริกาและจีนหลังเกิดการรัฐประหารปี ค.ศ. 2006 และ ค.ศ. 2014 โดยศึกษาทัศนภัยคุกคามจากรายงานส่วนบุคคลของนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) ผู้เป็นบุคคลสำคัญและมาจากการแต่งตั้งของรัฐบาลรัฐประหารผ่านแนวคิดทัศนภัยคุกคามของ David Singer ซึ่งพบว่าทัศนของไทยที่มีต่อสหรัฐอเมริกาและจีนนั้นเป็นการไม่ไว้วางใจทั้ง 2 ประเทศ เพราะสหรัฐอเมริกาอาจถอนตัวออกจากภูมิภาคอาเซียนได้ และจีนอาจเป็นประเทศมหาอำนาจที่ก้าวร้าวได้เช่นกัน จากทัศนภัยคุกคามเช่นนี้ หลังการรัฐประหาร ไทยจึงพยายามป้องกันความเสี่ยงจากเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ข้างต้นด้วยการสร้างความร่วมมือทางความมั่นคงกับทั้งสหรัฐอเมริกาและจีน คือ การฝึกซ้อมร่วมทางทหารกับมหาอำนาจ โดยบทความนี้นำเสนอการฝึกซ้อมร่วมทางทหารตั้งแต่ปี ค.ศ. 2007 – 2017 ซึ่งมีความเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการด้านความมั่นคงของไทยต่อสหรัฐอเมริกาและจีนอย่างเห็นได้ชัดคือ การฝึกซ้อมร่วมระหว่างไทย-สหรัฐอเมริกามีการลดความช่วยเหลือทางทหารและความเข้มข้นของการฝึกลง ในขณะที่การฝึกซ้อมระหว่างไทย-จีนมีความเข้มข้นของการฝึกซ้อมมากขึ้นในแต่ละปี ดังนั้น ความร่วมมือทางทหารระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกาและจีนในช่วงหลังการรัฐประหารปี ค.ศ. 2006 และ ค.ศ. 2014 จึงสอดคล้องกับทัศนของไทยที่ยังไม่ไว้วางใจต่อประเทศมหาอำนาจทั้งสอง

คำสำคัญ: ภัยคุกคาม; สหรัฐอเมริกาและจีน; การรัฐประหาร

Abstract

This article aimed to study the threat perception of Thailand towards United State and China after Coup 2006 and 2014 from independent studies of The National Defense College of Thailand's students who were appointed and became the part of the policy decision maker. Studying threat perception through David Singer's concept and found that Thailand view of the United States and China was distrust of both countries because the United States could withdraw from the ASEAN region and China could be aggressive hegemon as well. So, after the coup, Thailand tried to prevent risks from the above perceptions by establishing security cooperation with both superpower countries through joining the joint military exercises with superpowers. This article presented the joint military exercises between Thailand and US-China from 2007 to 2017, there were obvious changes and developments in Thailand's security dimension towards the United States and China which was to reduce the aid and intensity of Thai-US annual joint military exercises While military training between Thailand and China has become intense in every year gradually. To sum up, Thailand and the United States-China relations in terms of security in the post-coup d'état 2006 and 2014 was consistent with Thailand's threat perception that has been distrustful of both of superpower countries.

Keywords: Threat Perception; United States and China; Thai Coup D'état

บทนำ

การเมืองระหว่างประเทศมีบทบาทและอิทธิพลต่อผู้นำรัฐประหารในประเทศนั้น ๆ อย่างมากเพราะการสนับสนุนจากต่างประเทศมักเป็นการสนับสนุนด้านความมั่นคงแก่ผู้นำรัฐประหารใหม่เพื่อช่วยให้สามารถรวมอำนาจได้ การช่วยเหลือดังกล่าวจึงกลายเป็นการเพิ่มขีดความสามารถให้กับรัฐบาลทหารที่ทำการรัฐประหาร การสนับสนุนจากต่างประเทศยังถูกนำไปใช้เพื่อตอบโต้และป้องกันการแทรกแซงจากตัวแสดงภายนอกอื่น ๆ ได้ด้วย หลังเกิดการรัฐประหาร ผู้นำจะอยู่ในจุดที่ง่ายต่อการวิพากษ์วิจารณ์จากสังคมทั้งจากภายในและนอกประเทศ การสนับสนุนจากต่างประเทศจึงมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการปกครองและปกป้องการโดนวิพากษ์วิจารณ์จากภายนอกอีกด้วย (Tansey, 2016)

การรัฐประหารปี ค.ศ. 2006 และ ค.ศ. 2014 เป็นสถานการณ์ที่สะท้อนให้เห็นทั้งการสนับสนุนและการลงโทษจากต่างประเทศ เช่น การรัฐประหารปี ค.ศ. 2006 เป็นเหตุการณ์ที่สร้างความเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกของไทย ในด้านความสัมพันธ์

ระหว่างประเทศที่กลายเป็นโอกาสให้รัฐบาลไทยเล็งเห็นและสร้างความสัมพันธ์กับประเทศพันธมิตรใหม่ ๆ มากขึ้นเช่น ประเทศที่มีมาตรการตอบสนองต่อการรัฐประหารของไทยในทางที่ จะไม่ส่งผลกระทบต่อไทยมากนัก

รัฐประหารปี ค.ศ. 2006 เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 19 กันยายน ในปีเดียวกันโดยเหตุผลในการ ยึดอำนาจจากรัฐบาล ทักษิณ ชินวัตร ในขณะนั้นคือการปกครองประเทศที่นำมาซึ่งความ แดกแยกของคนในสังคม (อิทธิพล โคตะมี, 2564) 8 ปีต่อมา เกิดการรัฐประหารขึ้นอีกครั้ง เมื่อ วันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2014 โดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้การนำของพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ซึ่งเข้ายึดอำนาจรัฐบาลรักษาการแทนภายใต้การนำของนายนิวัฒน์ธำรง บุญทรงไพศาล โดยให้สาเหตุว่าเกิดความขัดแย้งทางการเมือง มีการปลุกระดมมวลชน และมีการ จัดตั้งกองกำลังติดอาวุธ (สุรพงษ์ ผลบูรณ์, 2557) การรัฐประหารครั้งนี้เกิดท่าทีตอบสนองของ ต่างประเทศที่แตกต่างกัน ในทางกลับกัน ท่าทีของรัฐบาลทหารไทยที่มีต่อรัฐภายนอกอื่น ๆ สามารถสะท้อนให้เห็นว่ารัฐบาลทหารนั้นมีทัศนต่อประเทศมหาอำนาจภายนอกอย่างไรได้ เช่นกัน

ในบทความนี้ ผู้เขียนจึงต้องการนำเสนอทัศนของไทยที่มีต่อสหรัฐอเมริกาและจีนหลัง เกิดการรัฐประหารขึ้นในปี ค.ศ. 2006 และ ค.ศ. 2014 ผ่านงานวิจัยของxonนักศึกษาชาวโป.ที่มี บุคคลสำคัญทางการเมืองและศึกษาผ่านการฝึกร่วมทางทหารกับสหรัฐอเมริกาและจีน เพื่อให้ เห็นท่าทีและนโยบายต่างประเทศของรัฐไทยในการถ่วงดุลอำนาจทางความมั่นคงระหว่าง ประเทศมหาอำนาจทั้ง 2 ประเทศ

แนวคิดทัศนภัยคุกคาม

บทความนี้เลือกใช้แนวคิดทัศนต่อภัยคุกคามของ David Singer ซึ่งนิยามว่า ทัศนต่อ ภัยคุกคามมาจากผู้คนที่สามารถกำหนดนโยบายได้ และตีความสถานการณ์ต่าง ๆ แทนรัฐ โดยผู้ กำหนดนโยบายจะสามารถตัดสินใจได้ว่าสถานการณ์ใดเป็นภัยคุกคาม เมื่อเกิดการรัฐประหาร การพัฒนาความสัมพันธ์ของไทย - จีนเห็นชัดมากขึ้นตั้งแต่หลังการรัฐประหาร ค.ศ. 2006 สะท้อนให้ถึงทัศนของผู้นำไทยในทางการเมืองและทางความมั่นคงที่มีต่อจีนได้เป็นอย่างดี การวิเคราะห์ถึงทัศนของชนชั้นนำจะทำให้เข้าใจและสามารถอธิบายการดำเนินนโยบาย ต่างประเทศไทยที่มีต่อจีนตั้งแต่ปี ค.ศ. 2007 - 2018 ได้ชัดเจนมากขึ้น

ฉะนั้น กรอบแนวคิดที่จะนำมาสร้างคำอธิบายคือ แนวคิดเรื่องทัศนต่อภัยคุกคาม (Threat Perception) โดยบทความนี้ใช้นิยามของ David Singer ซึ่งอธิบายไว้ว่า ภัยคุกคามเกิด จากการคาดการณ์ต่อสถานการณ์ที่เป็นศัตรู โดยที่ผู้กำหนดนโยบายจะเป็นผู้สันนิษฐานต่อ สถานการณ์หรือรัฐอื่น ๆ ว่าเป็นภัยคุกคามหรือไม่ การสันนิษฐานนี้จะขึ้นอยู่กับวิธีการทาง กายภาพและทางตรงด้วย โดยทัศนที่มองว่ารัฐอื่น ๆ เป็นภัยคุกคามนั้นจะมาจากการประเมิน ความสามารถ (Capability) และความตั้งใจ (Intention) (Cohen, 1979)

และยังใช้มุมมองของ Knorr (1976) ซึ่งพิจารณาถึงเงื่อนไขที่ส่งผลกระทบต่อทัศนคติของบุคคลของผู้อำหนดนโยบายเพราะผู้อำหนดนโยบายตามงานเขียนของเขียน ธีระวิทย์ (2539) คือ บุคคลที่กระทำแทนรัฐอาจมีพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เป็นได้ทั้งการกระทำ ปฏิบัติ และ ปฏิสัมพันธ์ต่าง ๆ เช่น การเจรจา การให้ความช่วยเหลือ เป็นต้น บุคคลกลุ่มนี้จะเป็นผู้อธิบายหรือกำหนดนิยามของสถานการณ์ต่าง ๆ หากเป็นภัยคุกคามจะมาจากหลักการที่สามารถมองเห็นได้ แต่ในความเป็นจริง สิ่งที่เกิดขึ้นได้ อาจถูกตีความผิดพลาด ดังนั้น ภัยคุกคามขึ้นอยู่กับกระบวนทัศน์และปัจจุบันอาจจะถูกอนุมาน (Inference) และข้อมูลอาจมีความคลุมเครือและมีความขัดแย้ง และ Knorr ยังสรุปไว้ว่าภัยคุกคามอาจจะถูกประเมินต่ำกว่าความเป็นจริงโดยรัฐบาลที่ไม่มีความเป็นกลางโดยเอาความเป็นศัตรูและผลประโยชน์พิเศษมาบิดเบือนทัศนคติ (Knorr, 1976) ดังนั้น บทความนี้เลือกใช้แนวคิดของ David Singer และ Klaus Knorr ที่นิยามทัศนคติของภัยคุกคามว่าทัศนคติจะมาจากผู้คนที่สามารถกำหนดนโยบายและตีความสถานการณ์ต่าง ๆ แทนรัฐได้ โดยผู้กำหนดนโยบายจะสามารถตัดสินใจว่าสถานการณ์นั้นเป็นภัยคุกคามหรือไม่

ทัศนคติภัยคุกคามของไทยต่อประเทศมหาอำนาจ

เมื่อเกิดการรัฐประหารขึ้น มักพบว่ากองทัพจะเข้ามามีบทบาททางการเมืองและดำรงตำแหน่งสำคัญในคณะรัฐมนตรีที่มีอิทธิพลและอำนาจในการนิยามความเป็นภัยคุกคามของประเทศ บทความนี้จึงศึกษาทัศนคติของภัยคุกคามผ่านเอกสารวิจัยส่วนบุคคลในลักษณะวิชาการเมือง วิทยาศาสตร์ วิชาการทหาร และวิชาเศรษฐกิจของนักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรที่ผู้เรียนล้วนเป็นข้าราชการทหารระดับสูงตามคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษาและยังมีโอกาสในการเป็นผู้กำกับการนโยบายของประเทศ จากการรวบรวมงานเอกสารวิจัยส่วนบุคคลของนักศึกษาวปอ.ที่เกี่ยวข้องความสัมพันธ์ไทย-จีน ตั้งแต่หลังการรัฐประหาร ค.ศ. 2006 – รัฐประหาร ค.ศ. 2014 พบเอกสารวิจัยส่วนบุคคลของผู้เรียนที่ล้วนเป็นข้าราชการทหารระดับสูง และกลายเป็นบุคคลที่มีบทบาททางการเมืองในรัฐบาลชุดต่อมา ได้แก่

เอกสารงานวิจัยส่วนบุคคลเรื่องบทบาทของกองทัพไทยในการดำเนินการความสัมพันธ์ทางทหารกับสหรัฐอเมริกา จีน และออสเตรเลียของวรพงษ์ สง่าเนตร (2559) ดำรงตำแหน่งเจ้ากรมยุทธการทหาร กองบัญชาการกองทัพไทยในขณะนั้น โดยปัจจุบันดำรงตำแหน่งสมาชิกวุฒิสภาซึ่งถูกเลือกโดยคณะสช. และตำแหน่งประธานอนุกรรมการติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และการจัดทำและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงอธิบายทัศนคติของภัยคุกคามในเอกสารงานวิจัยโดยสรุปว่า สหรัฐฯ และไทยจะมีความสัมพันธ์ทางทหารอย่างต่อเนื่องและยาวนานมากกว่าจีน โดยที่ไทยมักมีสถานะเป็นผู้รับความช่วยเหลือจากทั้ง 2 ประเทศ แต่ความสัมพันธ์กับสหรัฐฯ ทำให้ไทยขาดเอกภาพเพราะสหรัฐฯ มักติดต่อกับ

หน่วยงานต่าง ๆ โดยตรง ในขณะที่จีนจะให้ความสำคัญกับการประชุมผู้นำทางทหารระดับสูง และเกิดการตั้งคณะกรรมการให้สอดคล้องกันในบางระดับ

จุดอ่อนของความสัมพันธ์กับสหรัฐฯคือ การดำเนินนโยบายตามค่านิยมของสหรัฐฯ ที่เกินความจำเป็น เช่น การหวาดระแวงประเทศต่าง ๆ โดยที่ประเทศเหล่านั้นมีความสัมพันธ์ที่ดีกับไทย และการที่สหรัฐฯ ไม่สนับสนุนประเทศที่มีการรัฐประหาร จึงทำให้กองทัพไทยขาดความต่อเนื่องในการพัฒนากองทัพ ไทยจึงมีนโยบายมองหายุทธโธปกรณ์จากประเทศอื่น ๆ มากขึ้นจากช่องโหว่ของความสัมพันธ์นี้ ผู้เขียนเห็นว่าจีนที่กำลังเป็นประเทศมหาอำนาจใหม่และมีการเติบโตทางเศรษฐกิจที่มากกว่าสหรัฐฯ อาจใช้อำนาจทางเศรษฐกิจเพื่อสร้างอิทธิพลและความร่วมมือกับประเทศต่าง ๆ จนกลายเป็นจุดแข็ง เช่น วิกฤตการณ์เศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 ทั้งการผลิตอาวุธและเทคโนโลยีระดับสูงของจีนที่มีประสิทธิภาพสูงและขายในราคามิตรภาพให้กับประเทศพันธมิตร โดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนาที่มีงบประมาณจำกัดและไม่สามารถจัดหาได้จากประเทศตะวันตกได้ แต่จีนยังมีจุดอ่อนเรื่องกิจการภายใน เช่น การแก้ปัญหาชนกลุ่มน้อยที่ขัดกับหลักประชาธิปไตยจนทำให้ถูกคว่ำบาตรจากชาติตะวันตก และเอกสารวิจัยส่วนบุคคลเรื่อง ยุทธศาสตร์ของไทยที่เป็นผลกระทบจากยุทธศาสตร์ของจีนในทะเลจีนใต้ต่ออาเซียนของซัชชัย ภัทรนาวิก (2559) ผู้บัญชาการศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการก่อการร้ายสากล กองบัญชาการกองทัพไทยในขณะนั้น ปัจจุบันดำรงตำแหน่งที่ปรึกษาด้านการต่อต้านการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ อธิบายทัศนะต่อภัยคุกคามในเอกสารงานวิจัย โดยสรุปว่า การที่จีนให้ความสำคัญกับยุทธศาสตร์ในทะเลจีนใต้ เพราะต้องการสร้างความมั่นคงและพัฒนาขีดความสามารถทางเศรษฐกิจของประเทศตนเองทั้งทางบกและทางทะเล จีนจึงพยายามแก้ปัญหาความขัดแย้งด้วยแนวทางทวิภาคีเท่านั้นเพื่อให้ได้รับประโยชน์สูงสุดผ่านการเข้ามามีส่วนร่วมและสร้างความไว้วางใจต่อประเทศสมาชิกอาเซียน เช่น จากการปรับนโยบายที่แข็งกร้าวเป็นการสร้างความร่วมมือและหุ้นส่วนในมิติต่าง ๆ เช่น ทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การลงทุน และการช่วยแก้ปัญหาวิกฤตการณ์ของแต่ละประเทศ จนทำให้อาเซียนไม่สามารถรวมกลุ่มออกแถลงการณ์ต่อปัญหาความขัดแย้งได้

สำหรับยุทธศาสตร์ของไทยที่จะดำเนินการคือ ไทยต้องพิจารณาอย่างรอบคอบในเวทีการเมืองระหว่างประเทศและวางตัวเป็นกลางต่อข้อพิพาท เพื่อให้ไทยได้รับประโยชน์สูงสุดต่อปัญหาดังกล่าว ไทยควรมีส่วนร่วมและศึกษาอย่างจริงจังเกี่ยวกับความมั่นคงทางทะเล เพราะในปัจจุบันมีการผลักดันให้ปฏิบัติตามปฏิญญาว่าด้วยแนวปฏิบัติของภาคีในทะเลจีนใต้ อย่างไรก็ตาม การทำงานของกองทัพไทยควรให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงานที่มีการบูรณาการมากขึ้น เนื่องจากความสัมพันธ์ทางหุ้นส่วนยุทธศาสตร์ระหว่างไทย-จีนนั้นมีความลึกซึ้งอย่างเห็นได้ชัด

จากแนวคิดที่ศนะภัยคุกคามและเอกสารงานวิจัยส่วนบุคคลข้างต้น สะท้อนให้เห็นว่า ทัศนะของผู้ที่มีบทบาทในการกำหนดภัยคุกคามประเมินว่า ความตั้งใจและความสามารถของสหรัฐอเมริกาและจีนสามารถเป็นภัยคุกคามแก่ไทยได้ เพราะความใกล้ชิดระหว่างไทยและ

สหรัฐอเมริกาที่มากเกินไปอาจทำให้ประเทศเพื่อนบ้านและกลุ่มมุสลิมไม่พอใจ ทั้งการไม่สนับสนุนรัฐบาลที่มาจากการรัฐประหารด้วย ขณะเดียวกัน ยุทธศาสตร์ทางความมั่นคงของจีน โดยเฉพาะกรณีข้อพิพาททะเลจีนใต้ยังเป็นที่ไม่ไว้วางใจของประเทศอาเซียน แม้ไทยจะดำเนินความสัมพันธ์กับจีนมากขึ้นแต่ไทยจะยังกำหนดภาพลักษณ์ของจีนเป็นรัฐที่ไม่น่าไว้วางใจ และไทยจะยังคงรักษาความสัมพันธ์ทางทหารกับสหรัฐอเมริกาต่อไป แม้ว่าความเป็นพันธมิตรกับสหรัฐอเมริกาจะทำให้ไทยขาดเอกภาพทางทหารแต่ความสัมพันธ์ทางทหารที่มีมายาวนานและอาวุธยุทโธปกรณ์จากสหรัฐอเมริกาที่เป็นที่ยอมรับมากกว่า ไทยจึงจะวางตัวเป็นกลาง รักษาความสัมพันธ์กับทั้งสองประเทศต่อไปเพื่อถ่วงดุลอิทธิพลของแต่ละประเทศในภูมิภาค ในบทความนี้ เรียกวินิจฉัยว่าการป้องกันการความเสี่ยง (Hedging) เห็นได้ชัดผ่านการฝึกซ้อมร่วมทางทหาร (Joint military Exercise) ที่ไทยดำเนินมาอย่างต่อเนื่องกับประเทศมหาอำนาจทั้งสอง

การป้องกันการความเสี่ยงของไทย (Thailand's Hedging Strategies)

หลังการรัฐประหาร ค.ศ. 2006 และ ค.ศ. 2014 ทำให้ไทยถูกวิพากษ์วิจารณ์จากชาติตะวันตกว่าเป็นการละเมิดประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชน รัฐบาลไทยในขณะนั้นจึงพยายามออกห่างจากสหรัฐอเมริกาและเปลี่ยนทิศทางไปหาจีนมากขึ้นจนกระทั่งเกิดการแข่งขันทางอำนาจในภูมิภาคตามมา นอกจากรัฐบาลไทยแล้วยังมีรัฐบาลฟิลิปปินส์ที่ดำเนินนโยบายต่างประเทศด้วยยุทธศาสตร์การป้องกันการความเสี่ยงรอบด้าน (Omnidirectional Hedging: ODH) ภายในอนุภูมิภาค โดยหลีกเลี่ยงการพึ่งพาประเทศใดประเทศหนึ่งมากเกินไป (Suorsa, 2016) การป้องกันการความเสี่ยงในทางยุทธศาสตร์ (Strategic Hedging) จึงกลายเป็นบรรทัดฐานของอาเซียนในการป้องกันการความเสี่ยงต่อความไม่มั่นคงในภูมิภาคขณะที่จีนกำลังเรื่องอำนาจขึ้น ซึ่งรัฐสมาชิกอาเซียนจะยังคงเป็นพันธมิตรกับกรุงวอชิงตันและกรุงปักกิ่งเพื่อหลีกเลี่ยงการเลือกข้างระหว่างสหรัฐอเมริกา-จีน และต้องการลดความตึงเครียดในข้อพิพาททะเลจีนใต้ด้วย

คำว่าป้องกันการความเสี่ยง (Hedging) เป็นรากศัพท์มาจากวิชาเศรษฐศาสตร์คือ การที่ผู้ประกันความเสี่ยงทำ 2 อย่างเหมือนกันใน 2 ตลาดที่แตกต่างกันโดยผู้ทำการป้องกันการความเสี่ยง (Hedger) จะปกป้องตัวเองจากการสูญเสียจากตลาดใดตลาดหนึ่ง

Goh อธิบายถึงการป้องกันการความเสี่ยง (Hedging) ว่าเป็นการกระทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าจะไม่เกิดผลลัพธ์ที่ไม่ต้องการขึ้น จึงต้องกระจายความเสี่ยงไปยังหลาย ๆ ตัวเลือกที่มีอยู่ และการป้องกันการความเสี่ยงนั้นเป็นชุดยุทธศาสตร์อย่างหนึ่งที่มีจุดประสงค์เพื่อหลีกเลี่ยงเหตุการณ์ที่รัฐนั้นไม่สามารถตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ตรงไปตรงมาได้ เช่น การถ่วงดุลอำนาจ (Balancing) การเข้าร่วมขบวนกร (Band-Wagoning) หรือการวางตัวเป็นกลาง (Neutrality) การป้องกันการความเสี่ยงสำหรับรัฐต่าง ๆ ถูกนำมาใช้ในพฤติกรรมการประกันความเสี่ยงของรัฐเพื่อให้มีผลลัพธ์ที่หลากหลาย โดยพฤติกรรมการป้องกันการความเสี่ยงประกอบด้วย

3 แนวทาง ได้แก่ 1. การถ่วงดุลอำนาจทางอ้อม (Indirect or Soft Balancing) 2. ยุทธศาสตร์การป้องกันความเสี่ยง (Hedging Strategy) 3. นโยบายทั่วไป (General Policy) เพื่อลดการเข้าไปพัวพันระหว่างมหาอำนาจ เช่น ประเทศสมาชิกอาเซียนดำเนินการป้องกันความเสี่ยงเพื่อป้องกันผลลัพธ์ที่ไม่ต้องการให้เกิดขึ้น 3 แบบ ได้แก่ 1. การมีอำนาจนำของจีน 2. การถอนตัวของสหรัฐอเมริกาออกจากภูมิภาค และ 3. ระเบียบของภูมิภาคที่ไม่มั่นคง (Goh, 2005)

รัฐที่ขยายอำนาจอาจเป็นภัยคุกคามและความไม่มั่นคงสำหรับรัฐที่อ่อนแอกว่า รัฐเล็กจะเริ่มป้องกันความเสี่ยงเมื่อถูกบังคับให้เข้าร่วมในสงครามอำนาจนำเพราะอาจเลือกข้างผิดได้จากการตัดสินใจที่รวดเร็ว (Premature Decisions) การป้องกันความเสี่ยงสำหรับรัฐเล็กจึงเป็นการวางตัวเป็นกลางจนกว่าจะรู้ว่ารัฐใดคือผู้ชนะ (Yuzhu, 2021) และเป็นไปเพื่อผลประโยชน์และการอยู่รอดของรัฐตนเองมากกว่ารัฐมหาอำนาจที่มองเป็นระบบหรือภาพกว้างเช่น หากจีนเรื่องอำนาจแบบก้าวร้าวขึ้น รัฐเล็กอาจหันกลับไปหาสหรัฐอเมริกาได้

นอกจากนี้ การป้องกันความเสี่ยงยังเกิดขึ้นในรูปแบบการร่วมมือด้านความมั่นคงภายนอกหรือเป็นแนวทางการจัดการความไม่มั่นคงทางยุทธศาสตร์ภายใต้ระบบระหว่างประเทศโดยใช้นโยบายที่มีความผสมผสานกัน การนำเอานโยบายเฉพาะมาใช้จะขึ้นอยู่กับทัศนคติความมั่นคงของรัฐนั้น ๆ ด้วย เพราะความหลากหลายของนโยบายจะช่วยให้รัฐสามารถถ่วงดุลอำนาจหรือการเข้าร่วมขบวนได้อย่างต่อเนื่องโดยไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐตนเองมากหากเกิดภัยคุกคามขึ้น (Suorsa, 2017) การป้องกันความเสี่ยงถูกพิสูจน์ว่าเป็นทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดสำหรับรัฐเล็กคือการรักษาระยะห่างจากรัฐมหาอำนาจในทุกทางจากหลายมหาอำนาจในภูมิภาค, หลีกเลี่ยงการเข้าไปอยู่ในความขัดแย้งระหว่างมหาอำนาจ, และเตรียมพร้อมสำหรับความไม่แน่นอนในภูมิภาคด้านความมั่นคงในระยะยาว (Suorsa, 2016)

การป้องกันความเสี่ยงที่เห็นได้ชัดในทางความมั่นคงคือ การซ้อมรบทางทหารร่วมกัน (Joint Military Exercise) เพราะการฝึกซ้อมทางทหารเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาความสัมพันธ์กับกองทัพอื่น ๆ เช่น สหรัฐอเมริกาใช้การซ้อมรบทางทหารร่วมกันกับประเทศสมาชิกนาโต้ (NATO) โดยเฉพาะประเทศที่ปกครองด้วยระบอบคอมมิวนิสต์หรือรัฐที่มีความใกล้ชิดกับรัสเซีย การซ้อมรบทางทหารยังทำให้ความสัมพันธ์แบบพหุภาคีแบบแน่นขึ้นจากการเพิ่มจำนวนประเทศพันธมิตรให้มากขึ้น ทั้งนี้ การฝึกซ้อมรบร่วมกันเกิดขึ้นจากความกังวลด้านความมั่นคงที่เผชิญหน้ากับประเทศมหาอำนาจที่ไม่มีความแน่นอนมากขึ้น การป้องกันความเสี่ยงจึงเป็นวิธีการที่ดีที่สุดแต่มินักวิชาการ เช่น Wolfley (2021) แย้งว่าเป็นแนวคิดที่ไม่แน่นอนเพื่ออธิบายให้ประเทศมหาอำนาจที่ต้องการความสะดวกสบายในด้านการใช้ทรัพยากรมากขึ้นในช่วงสงครามเย็น ประเทศมหาอำนาจต่างสร้างความสัมพันธ์กับประเทศพันธมิตรของตนและประเทศที่ไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดก็จะใช้การฝึกซ้อมทางทหารเพื่อสร้างสมดุลความสัมพันธ์ระหว่างประเทศตนเองกับประเทศมหาอำนาจและใช้เป็นการป้องกันความเสี่ยงในการถูกดึงไปเข้าไปใกล้ชิดมหาอำนาจมากเกินไป (Bernhardt et al., 2020)

จากข้างต้น จะเห็นว่าการฝึกซ้อมทางทหารระหว่างประเทศสามารถสะท้อนยุทธศาสตร์การป้องกันความเสี่ยงของไทยได้ ในบทความนี้จึงนำการฝึกซ้อมร่วมรบทางทหาร (Joint Military Exercise) มาอธิบายให้เห็นถึงพฤติกรรมการป้องกันความเสี่ยงของไทยหลังการรัฐประหารปี ค.ศ. 2006 และ ค.ศ. 2014 ในการดำเนินความสัมพันธ์ทางความมั่นคงกับมหาอำนาจ โดยการฝึกซ้อมระหว่างไทย-สหรัฐอเมริกาจะใช้รหัสชื่อ คอบร้าโกลด์ (Cobra Gold) เป็นความร่วมมือทางทหารในภาวะปกติระหว่างประเทศพันธมิตรในภูมิภาคพื้นแปซิฟิก มีการกำหนดการฝึกไว้ล่วงหน้าและหมุนเวียนไปตามกองทัพภาคต่าง ๆ ทั่วประเทศ ซึ่งมีมาอย่างยาวนานตั้งแต่ปี ค.ศ. 1956

เมื่อสถานการณ์ความมั่นคงเปลี่ยนแปลงไป สงครามขนาดใหญ่มีการลดลงจึงเกิดการฝึกปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงคราม เช่น การรักษาสันติภาพ และการต่อต้านการก่อการร้าย เพราะการฝึกทางทหารเป็นหนึ่งในความเป็นเลิศทางทหาร (Military Preponderance) อันเป็นแนวทางหลักประการหนึ่งในสี่แนวทางมหายุทธศาสตร์ของสหรัฐอเมริกาในการขึ้นเป็นมหาอำนาจนำโลก (Global Hegemon) และยังเป็นการแสดงแสนยานุภาพทางทหารของสหรัฐอเมริกาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่จีนกำลังเข้ามาถืออิทธิพลเช่นกัน

สำหรับความสัมพันธ์ทางความมั่นคงกับจีน เริ่มจากจีนให้ความช่วยเหลือในกรณีปัญหา กัมพูชา หลังจากที่ยเวียดนามเริ่มบุกรุกกัมพูชาในปี ค.ศ. 1979 และในปีต่อมา เกิดการปะทะกันระหว่างเวียดนามและไทยจากการที่ทหารเวียดนามเข้ามาประชิดพรมแดนของไทย จีนก็มีความไม่พอใจเวียดนามในกรณีที่เวียดนามล้มล้างรัฐบาลกัมพูชาที่จีนให้การสนับสนุนไว้ เริ่มพัฒนาอย่างลึกซึ้งมากขึ้นในช่วงทศวรรษที่ 2000 จนกระทั่งเกิดความร่วมมือทางทหารระหว่างไทยและจีนเพื่อสกัดอำนาจของเวียดนามเช่น ไทยอนุญาตให้จีนลำเลียงอาวุธจากจีนผ่านทางไทยเพื่อสนับสนุนกัมพูชา (อภิพล แซ่ตั้ง, 2562) เป็นต้น ความสัมพันธ์ทางความมั่นคงระหว่างไทย-จีนถูกพัฒนาอย่างเป็นทางการโดยเริ่มสถาปนาความสัมพันธ์เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม ค.ศ. 1975

เกิดการเจรจาเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ในประเด็นความมั่นคงระหว่างทหารทั้ง 2 ประเทศ ตั้งแต่ปี ค.ศ. 2001 ความร่วมมือระหว่างกองทัพ 2 ประเทศยังเห็นได้ชัดขึ้นหลังเกิดการรัฐประหารในไทยเมื่อปี ค.ศ. 2006 ที่จีนกลายเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือทางทหารแก่ไทยแทนสหรัฐอเมริกาที่เป็นพันธมิตรทางทหารเก่าแก่จากการลดความช่วยเหลือ (Storey, 2019) ทางความมั่นคงแก่ประเทศที่ทหารทำการรัฐประหาร ความช่วยเหลือจากจีนทำให้เกิดความร่วมมือและการฝึกซ้อมร่วมรบระหว่างไทย-จีนอย่างเป็นทางการเป็นประจำขึ้นทุกปี ขณะเดียวกัน ไทยก็ยังคงการฝึกซ้อมร่วมกับสหรัฐอเมริกาไว้เช่นเดิม ในเวลานี้จึงสามารถสะท้อนพัฒนาการความสัมพันธ์ทางทหารระหว่างไทยกับประเทศทั้ง 2 ประเทศมหาอำนาจได้เป็นอย่างดี บทความนี้จึงรวบรวมและเปรียบเทียบการฝึกซ้อมร่วมรบระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกาและจีน ดังนี้

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างไทย-จีน-สหรัฐอเมริกาหลังการรัฐประหาร 2006

ปี	ชื่อรหัสการฝึกซ้อมและรายละเอียด
2006	คอบร้าโกลด์ 06 ชื่อรหัสการฝึกซ้อมระหว่างสหรัฐอเมริกา – ไทยครั้งที่ 25 โดยมีจุดประสงค์เพื่อปฏิบัติการฉกักรักษาสันติภาพ ไม่พบการฝึกซ้อมทางทหารระหว่างไทย-จีน
2007	“คอบร้าโกลด์ 07” ชื่อรหัสการฝึกซ้อมระหว่างสหรัฐอเมริกา – ไทยครั้งที่ 26 เมื่อไทยได้จัดตั้งรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง มีทหารเข้าร่วมมากกว่า 2 เท่าเมื่อนับจากปีที่เกิดการรัฐประหาร กองกำลังสหรัฐฯ เข้าร่วม 6,075 นาย (MGR Online, 2008)
2008	สไตรค์ 2007 (Strike 2007) ชื่อรหัสของการฝึกระหว่างหน่วยรบพิเศษของกองทัพไทย-จีนครั้งที่ 1 เป็นครั้งแรกที่มีการซ้อมรบร่วมกันระหว่างทหารจีนกับทหารต่างชาติ (อภิพล แซ่ตั้ง, 2562) คอบร้าโกลด์ 08 ชื่อรหัสการฝึกซ้อมระหว่างสหรัฐอเมริกา – ไทยครั้งที่ 27 กองกำลังสหรัฐฯ เข้าร่วมการฝึกประมาณ 6,075 นาย ไม่พบการฝึกซ้อมทางทหารระหว่างไทย-จีน
2009	คอบร้าโกลด์ 09 ชื่อรหัสการฝึกซ้อมระหว่างสหรัฐอเมริกา – ไทยครั้งที่ 28 โดยเป็นกองกำลังสหรัฐฯ ประมาณ 6,000 นาย
2010	บลู สไตรค์ 2010 (Blue Strike 2010) ชื่อรหัสการฝึกผสมทางทะเลระหว่างจีน-ไทยครั้งที่ 1 (การฝึกระหว่างหน่วยรบพิเศษของกองทัพไทย-จีนครั้งที่ 2) และเป็นการฝึกซ้อมรบนอกประเทศของจีนอีกด้วย เพื่อต่อต้านการก่อการร้ายที่ฐานทัพเรือสัตหีบ
2010	คอบร้าโกลด์ 10 ชื่อรหัสการฝึกซ้อมระหว่างสหรัฐอเมริกา – ไทยครั้งที่ 29 กองกำลังสหรัฐฯ เข้าร่วมการฝึกประมาณ 5,900 นาย เป็นชุดการฝึกต่อเนื่องล่าสุดที่ออกแบบมาเพื่อส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงในภูมิภาค (Winstead, 2011) ไม่พบการฝึกซ้อมทางทหารระหว่างไทย-จีน
2011	คอบร้าโกลด์ 11 ชื่อรหัสการฝึกซ้อมระหว่างสหรัฐอเมริกา – ไทยครั้งที่ 30 กำลังพลสหรัฐฯ 8,948 นาย (คมชัดลึก ออนไลน์, 2555)
2011	บลู สไตรค์ 2012 (Blue Strike 2012) ชื่อรหัสการฝึกผสมทางทะเลระหว่างจีน-ไทยครั้งที่ 2 (การฝึกระหว่างหน่วยรบพิเศษของกองทัพไทย-จีนครั้งที่ 3) เพื่อส่งเสริมมิตรภาพและพัฒนาความร่วมมือระหว่างกองทัพเรือไทยจีน (MGR Online, 2555)
2012	คอบร้าโกลด์ 2012 ชื่อรหัสการฝึกซ้อมระหว่างสหรัฐอเมริกา – ไทยครั้งที่ 31 โดยมีกำลังพลของสหรัฐอเมริกา เข้าร่วมการฝึกทั้งสิ้น 13,000 นาย (Meal Photography, 2013)
2012	สไตรค์ 2013 (Strike 2013) ชื่อรหัสการฝึกผสมทางทะเลระหว่างจีน-ไทยครั้งที่ 4 เพื่อต่อต้านการก่อการร้าย (ไทยรัฐ ออนไลน์, 2556)

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างไทย-จีน-สหรัฐอเมริกาหลังการรัฐประหาร 2014

ปี	ชื่อการฝึกซ้อมและรายละเอียด
2014	คอบร้าโกลด์ 2014 ชื่อรหัสการฝึกซ้อมระหว่างสหรัฐอเมริกา – ไทยครั้งที่ 33 กองกำลังสหรัฐฯ เข้าร่วมการฝึกประมาณ 9,000 นาย ไม่พบการฝึกซ้อมทางทหารระหว่างไทย-จีน
2015	คอบร้าโกลด์ 2015 ชื่อรหัสการฝึกซ้อมระหว่างสหรัฐอเมริกา – ไทยครั้งที่ 34 กองกำลังสหรัฐฯ เข้าร่วมการฝึก 3,600 นาย จีนกับอินเดียจะเข้าร่วมในฐานะภาคีและผู้สังเกตการณ์ แต่ทหารจีนจะเข้าร่วมฝึกอย่างเต็มตัวเป็นครั้งแรก (Raksaseri, 2017)
2016	ฟอลคอน สไตรค์ 2015 (Falcon Strike 2015) การซ้อมรบร่วมทางอากาศระหว่างไทย-จีนครั้งที่ 1 เป็นการกระชับความสัมพันธ์และแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่างกองทัพอากาศของทั้ง 2 ประเทศ
2016	คอบร้าโกลด์ 2016 ชื่อรหัสการฝึกซ้อมระหว่างสหรัฐอเมริกา – ไทยครั้งที่ 35 โดยมีกองกำลังสหรัฐฯ เข้าร่วมการฝึกประมาณ 9,000 นาย โดยจีนและอินเดียจะเข้าร่วมการปฏิบัติการช่วยเหลือประชาชน (Humanitarian Civic Assistance)
2016	บลู สไตรค์ 2016 (BLUE STRIKE 2016) เป็นการฝึกผสมระหว่างจีน-ไทยทางทะเลครั้งที่ 3 กระชับมิตรภาพระหว่างไทย - จีน (กรมกิจการพลเรือนทหารเรือ, 2559)

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างไทย-จีน-สหรัฐอเมริกาหลังการรัฐประหาร 2014 (ต่อ)

ปี	ชื่อการฝึกซ้อมและรายละเอียด
2017	คอบร้าโกลด์ 2017 ชื่อรหัสการฝึกซ้อมระหว่างสหรัฐอเมริกา - ไทยครั้งที่ 36 กองกำลังสหรัฐฯ เข้าร่วมการฝึกประมาณ 3,600 นาย กิจกรรมหลักคือ การฝึกฝ่ายเสนาธิการของผู้บังคับบัญชาระดับสูงและโครงการให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรม ฟอลคอน สไตรค์ 2017 (Falcon Strike 2017) ชื่อรหัสการซ้อมรบร่วมทางอากาศระหว่างไทย-จีนครั้งที่ 2 มีจุดประสงค์เพื่อเพิ่มการเรียนรู้และความเข้าใจร่วมกันระหว่างกองทัพอากาศ กระชับความร่วมมือด้านการปฏิบัติระหว่างจีน-ไทย
2018	“คอบร้าโกลด์ 2018” ชื่อรหัสการฝึกซ้อมระหว่างสหรัฐอเมริกา - ไทยครั้งที่ 37 โดยกองกำลังสหรัฐฯ เข้าร่วมการฝึกประมาณ 12,000 นาย ฟอลคอน สไตรค์ 2018 (Falcon Strike -2018) ชื่อรหัสการฝึกซ้อมรบร่วมทางอากาศระหว่างไทย-จีนครั้งที่ 3 จุดประสงค์เพื่อเพิ่มการเรียนรู้และความเข้าใจของกองทัพอากาศของทั้ง 2 ประเทศ

จากตารางข้างต้น ในปี ค.ศ. 2006 สหรัฐอเมริกาดระดับจากการฝึกทางทหารกับไทย เป็นการฝึกซ้อมรบร่วมกันเพื่อจุดประสงค์การปฏิบัติการรักษาสันติภาพ ในทางตรงข้ามกลับเกิดความร่วมมือฝึกซ้อมร่วระหว่างจีนกับไทยภายใต้จุดประสงค์ป้องกันการก่อการร้ายก่อนที่จะขยายขอบเขตการฝึกซ้อมรบร่วมกันโดยเฉพาะในทางทะเลและทางอากาศ ยิ่งไปกว่านั้น จำนวนนายทหารอเมริกันที่เข้าร่วมการฝึกกับกองทัพไทยยังลดลงในทุก ๆ ปีหลังการรัฐประหาร 2006 ซึ่งสวนทางกับจำนวนนายทหารจีนที่เข้ารับการฝึกซ้อมรบร่วมกับกองทัพจีน ต่อมาในปี ค.ศ. 2014 เกิดการรัฐประหารขึ้นอีกครั้งอันเป็นเหตุการณ์ที่ทำให้เห็นความแตกต่างระหว่างความร่วมมือของกองทัพไทยกับกองทัพสหรัฐอเมริกาและจีนได้ชัดเจน ในปี ค.ศ. 2015 จีนได้เข้าร่วมการฝึกคอบร้าโกลด์ที่ถือว่าเป็นการฝึกที่สำคัญระหว่างสหรัฐอเมริกา - ไทยเป็นครั้งแรก (Bangkok Post, 2014) ในฐานะผู้สังเกตการณ์

จากข้างต้น จะเห็นว่าหลังการรัฐประหารปี ค.ศ. 2006 และ ค.ศ. 2014 ไทยพยายามรักษาความสัมพันธ์ด้านความมั่นคงกับทั้ง 2 ประเทศมากขึ้น โดยคงยังดำเนินการฝึกซ้อมคอบร้าโกลด์กับสหรัฐอเมริกาอย่างต่อเนื่อง ขณะเดียวกัน ไทยก็ยังฝึกซ้อมกับจีนทั้งแบบทวิภาคีและพหุภาคีเพื่อกระตุ้นให้จีนเข้ามามีส่วนร่วมทางความมั่นคงในระดับภูมิภาค การฝึกซ้อมร่วระหว่างไทยกับประเทศมหาอำนาจดังกล่าวถือเป็นแนวทางการป้องกันความเสี่ยงที่ไทยนำมาใช้พัฒนาความสัมพันธ์ทางความมั่นคงทั้งกับสหรัฐอเมริกาและจีน เพราะไม่เป็นเพียงการป้องกันการถอนตัวออกจากภูมิภาคอาเซียนของสหรัฐอเมริกาแต่ยังเป็นการป้องกันการเรืองอำนาจขึ้นของจีนอย่างก้าวร้าวและอาจมีอิทธิพลมากเกินไปในภูมิภาคอาเซียน

การพัฒนาความสัมพันธ์ทางความมั่นคงผ่านการฝึกซ้อมร่วทางทหารระหว่างประเทศไม่เพียงเป็นไปเพื่อป้องกันความเสี่ยงจากประเทศใดประเทศหนึ่งเท่านั้น แต่ยังทำให้รัฐไทยสามารถดำเนินต่างประเทศได้อย่างอิสระมากขึ้นจากการไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง และสามารถแสวงหาผลประโยชน์ในด้านที่แตกต่างกันได้จากทั้งสหรัฐอเมริกาและจีนอีกด้วย

สรุป

จากการศึกษาข้างต้น ค้นพบว่า ช่วงเวลาหลังการรัฐประหารปี ค.ศ. 2006 และ ค.ศ. 2014 ที่ไทยอยู่ภายใต้การปกครองของรัฐบาลทหารอันเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลสำคัญทางทหารเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของผู้ที่สามารถกำหนดนโยบายทางความมั่นคงของประเทศได้ ซึ่งทัศนะที่มีต่อสหรัฐอเมริกาและจีนของบุคคลเหล่านี้เป็นไปในทิศทางเดียวกันคือเชื่อว่า ไทยเลือกที่จะดำเนินความสัมพันธ์ทางความมั่นคงกับสหรัฐอเมริกาและจีนในเวลาเดียวกัน เพราะเกรงว่าสหรัฐอเมริกาอาจถอนตัวออกจากอาเซียนและจะทำให้จีนกลายเป็นมหาอำนาจในภูมิภาคต่อได้ ไทยจึงเกรงว่าหากปล่อยให้จีนมีอิทธิพลมากเกินไป จีนอาจเรืองอำนาจขึ้นอย่างก้าวร้าวได้

เมื่อเกิดการรัฐประหาร การฝึกซ้อมร่วมทางทหารระหว่างประเทศเช่น การฝึกคอบร้าโกลด์ ซึ่งถือเป็นสัญลักษณ์ความสัมพันธ์ทางความมั่นคงระหว่างไทย-สหรัฐอเมริกาจะถูกลดระดับความเข้มข้นของการฝึกลงทุกครั้ง ในขณะเดียวกัน ไทยกลับเริ่มฝึกซ้อมทางทหารกับจีนเพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ทางความมั่นคงกับจีนขึ้นด้วย จะเห็นว่า ในช่วงเวลาการรัฐประหาร ไทยเลือกที่จะพัฒนาความสัมพันธ์ทางความมั่นคงผ่านการฝึกซ้อมร่วมทางทหารกับทั้ง 2 มหาอำนาจเพื่อหลีกเลี่ยงการเข้าไปผูกพันและตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของประเทศมหาอำนาจใดประเทศหนึ่งอย่างเต็มตัวตามแนวคิดการป้องกันความเสี่ยงข้างต้น

ผู้เขียนจึงปฏิเสธไม่ได้ว่าหลังการรัฐประหารปี ค.ศ. 2006 และ ค.ศ. 2014 ไทยถูกลดระดับการฝึกซ้อมร่วมทางทหารกับสหรัฐอเมริกากลาง แต่กลับขยายการฝึกซ้อมร่วมทางทหารกับจีนมากขึ้น โดยที่ไทยยังมีทัศนะต่อจีนว่า จีนอาจเป็นมหาอำนาจที่ก้าวร้าวและเป็นภัยคุกคามในอนาคตเนื่องจากข้อพิพาทดินแดนในทะเลจีนใต้ระหว่างจีนกับประเทศในอาเซียน ความขัดแย้งนี้อาจส่งผลกระทบต่อไทยได้ ฉะนั้น ท่าทีและนโยบายต่างประเทศด้านความมั่นคงของรัฐไทยที่มีต่อทั้ง 2 ประเทศมหาอำนาจจะยังคงเกิดการฝึกซ้อมร่วมทางทหารกับสหรัฐอเมริกาและจีนเพื่อป้องกันความเสี่ยงอันไม่พึงประสงค์ที่จะเกิดขึ้นและอาจส่งผลกระทบต่อประเทศไทย

เอกสารอ้างอิง

- กรมกิจการพลเรือนทหารเรือ. (2559). *พิธีเปิดการฝึกผสม กองทัพเรือไทย-กองทัพเรือสาธารณรัฐประชาชนจีน BLUE STRIKE 2016*. สืบค้น 11 พฤศจิกายน 2565, จาก <https://bit.ly/3lqASG6>
- เขียน ธีระวิทย์. (2539). *การกำหนดนโยบายต่างประเทศเปรียบเทียบ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คมชัดลึก ออนไลน์. (2555). *โหมโรง'คอบร้าโกลด์ 2012 รหัส HEAVY YEAR*. สืบค้น 11 พฤศจิกายน 2565, จาก <https://www.komchadluek.net/scoop/122216>
- _____. (2559). *Blue Strike 2016 จีนหวังโชว์เขี้ยวเล็บกำลังรบ*. สืบค้น 11 พฤศจิกายน 2565, จาก <https://www.komchadluek.net/scoop/225880>

- ซัชชัย ภัทรนาวิก. (2559). ยุทธศาสตร์ของไทยที่เป็นผลกระทบจากยุทธศาสตร์ของจีนในทะเลจีนใต้ต่ออาเซียน. กรุงเทพฯ: สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ.
- ไทยรัฐออนไลน์. (2556). เกาะติดฝักผสม ภายใต้รหัส Strike 2013. สืบค้น 11 พฤศจิกายน 2565, จาก <https://www.thairath.co.th/news/politic/390551>
- วรพงษ์ สง่าเนตร. (2559). บทบาทของกองทัพไทยในการดำเนินการความสัมพันธ์ทางทหารกับสหรัฐอเมริกา จีน และออสเตรเลีย. กรุงเทพฯ: สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ.
- สุรพงษ์ ผลบุญ. (2557). เปรียบเทียบข้ออ้างการทำรัฐประหาร 3 ครั้ง: 23 กุมภาพันธ์ 2534, 19 กันยายน 2549, 22 พฤษภาคม 2557 (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อภิพล แซ่ตั้ง. (2562). นโยบายต่างประเทศของไทยต่อจีนในศตวรรษที่ 21 : ศึกษาเปรียบเทียบรัฐบาลทักษิณ ชินวัตร กับรัฐบาลพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการระหว่างประเทศและการทูต). ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อิทธิพล โคตะมี. (2564). 19 กันยายน 2549: รัฐประหารที่ยากจะคิดว่าจะเกิดขึ้น. สืบค้น 11 พฤศจิกายน 2565, จาก <https://pridi.or.th/th/content/2021/09/836>
- Bangkok Post. (2014). *China to take part in Cobra Gold 2014*. Retrieved November 11, 2022, from www.bangkokpost.com/thailand/general
- Bernhardt, J., et al. (2020). *The causes and consequences of joint military exercises*. Retrieved November 11, 2022, from <https://searchworks>
- Cohen, R. (1979). *Threat Perception in International Crisis*. Wisconsin: The University of Wisconsin Press.
- Goh, E. (2005). *Meeting the China Challenge: The U.S. in Southeast Asian Regional Security Strategies*. Retrieved November 11, 2022, from www.jstor.org/stable/resrep0654
- Knorr, K. E. (1976). *Historical dimensions of national security problems*. The University Press of Kansas.
- Meal Photography. (2013). *Cobra Gold 2013*. Retrieved November 11, 2022, from www.mealphotography.com/gallery
- MGR Online. (2008). *Cobra Gold 2008*. Retrieved November 11, 2022, from <https://shorturl.asia/BmOFr>
- Raksaseri, K. (2017). *Cobra Gold tests Thai-US relations*. Retrieved November 11, 2022, from www.bangkokpost.com/thailand/general

- Storey, I. (2019). Thailand's Military Relations with China: Moving from Strength to Strength. *ISEAS – Yusof Ishak Institute*, 43, 1-11.
- Suorsa, O. (2016). *Hedging against Over-dependence on US Security: Thailand and Philippines*. Singapore: Nanyang Technological University.
- _____. (2017). *Maintaining A Small State's Strategic Space: Omnidirectional Hedging*. Retrieved November 11, 2022, from <https://shorturl.asia/SDmKB>
- Tansey, O. (2016). The Limits of the Democratic Coup Thesis: International Politics and Post-Coup Authoritarianism. *Journal of Global Security Studies*, 1(3), 220-234.
- Winstead, M. E. (2011). *Alaska paratroopers kick off Cobra Gold 2011 in Thailand*. Retrieved November 11, 2022, from <https://shorturl.asia/3LgLG>
- Wolfley, K., J. (2019) Military Statecraft and the Use of Multinational Exercises in World Politics. *Foreign Policy*, 17(2), 125-145.
- Yuzhu, W. (2021). Hedging Strategy: Concept, Behavior, and Implications for China-ASEAN Relations. *East Asian Affairs*, 1(2), 1-36.

